

Fördjupad artinventering

Av groddjur, fåglar, kärlväxter och fladdermöss inom ett detaljplaneområde på fastigheterna Herrgården 1:1 och Älvsborg 1:7 inom Jokkmokks kommun.

Utförd av Nordlund Konsult, 2021-08-24
Uppdaterad 2021-10-24

Om dokumentet

Foto framsida:

Korallrot i detaljplaneområdet.

Uppdragsgivare och kontaktperson:

Datacenter i Jokkmokk AB och Michael Dunér

Fältinventering:

Maria Nordlund, biolog med magisterexamen från Stockholms universitet, (biologisk-geovetenskaplig linje). Fleråriga erfarenheter av olika naturvärdesinventeringar.

Emma Länta, biolog Stockholms universitet, biologisk-geovetenskaplig linje

Rickard Nordlund, ekologikurser från Kalix naturbruksskola. Fleråriga erfarenheter av naturvärdesinventeringar och fågelinventeringar.

Rapport och foton:

Maria Nordlund

Kvalitetsgranskning:

Emma Länta

Datum fältinventering:

Maj-augusti 2021

Innehållsförteckning

Inledning	5
Bakgrund	5
Områdesbeskrivning	5
Artskyddsförordningen	6
Rödlistan	6
Groddjur	7
Groddjur och artskyddsförordningen	7
Metod	8
Resultat	8
Bevarandestatus och skyddsåtgärder	9
Fåglar	11
Metod	11
Resultat	11
Bevarandestatus och skyddsåtgärder	11
Kärlväxter	15
Metod	15
Resultat	15
Skyddsåtgärder och bevarandestatus	15
Fladdermöss	16
Metod	16
Resultat	16
Övriga djur	16
Slutsats	16
Källor	18

Sammanfattning

En fördjupad artinventering av groddjur, fåglar, kärlväxter och fladdermöss är utförd på del av fastigheterna Herrgården 1:1 och Älvsborg 1:7. Området är föremål för en detaljplan i syfte att exploatera delar av marken och uppföra serverhallar eller annan typ av industriverksamhet. Inventeringen är gjord på uppdrag av Datacenter i Jokkmokk AB.

Resultatet av groddjursinventeringen visar att vanlig groda leker i väg diket på södra sidan Messaurevägen i inventerat område. Bedömningen är att detaljplaneområdet inte utgör något betydande övervintringsområde eller har uppenbara vandringsstråk för groddjur. Vanlig groda är fridlyst och skyddad enligt 6 § artskyddsförordningen.

Fågelinventeringen visar att 28 arter och cirka 100 revir finns inom inventeringsområdet. Sex av arterna finns upptagna på SLU Artdatabankens rödlista, varav fem bedöms som missgynnade och därmed inte hotade medan en är klassad som starkt hotad. Tre arter finns omnämnda i Fågeldirektivet bilaga 1.

Kärlväxtinventeringen visar på relativt stor förekomst av orkidéerna spindelblomster och korallrot, båda fridlysta men ansedda som tämligen vanliga och bedömda som livskraftiga av SLU Artdatabanken. Även spridd och förhållandevis stor förekomst av revlumner, mattlumner och plattlumner finns i området. Lummerväxterna är fridlysta, tämligen vanliga i framförallt norra Sverige. Livsmiljöer för samtliga ovan nämnda kärlväxter återfinns i omedelbart närområde och framförallt i kommunen, vilket även registreringar i SLU Artdatabankens artportal visar.

Inga fladdermöss har observerats vid visuell inventering.

En exploatering av området kommer medföra negativ påverkan och förlust av vissa arter och livsmiljöer. Omgivande mark i nära anslutning till detaljplaneområdet har likartade miljöer och bedöms hålla livsmiljöer för nämnda arter. Bedömningen är därför att bevarandestatusen på lokal nivå fortsatt kommer att vara god för påverkade arter. I och med att industriverksamheten är ospecificerad och att verksamhetens påverkan på miljön därmed inte är helt klarlagd, kan bedömningen av bevarandestatusen förändras om verksamhetens påverkan på naturmiljön är stor eller mycket stor.

Som skyddsåtgärd får inga anläggningsarbeten eller annan negativ påverkan ske i groddjurens lekområde under lekperioden. Inga anläggningsarbeten eller åtgärder får heller ske i detaljplaneområdet under fåglarnas häckningssäsong. För de arter av kärlväxter som är fridlysta och som kommer försvinna eller påverkas negativt i och med exploatering, är bedömningen att arterna finns i närmiljön då omgivande mark är likartade den inom planområdet, samt att växtarterna är hållandevis vanliga i denna landsdel och bedöms ha livskraftiga populationer i landet. Som hänsynsåtgärder eller kompensationsåtgärder går det att flytta kärlväxter.

Inledning

Bakgrund

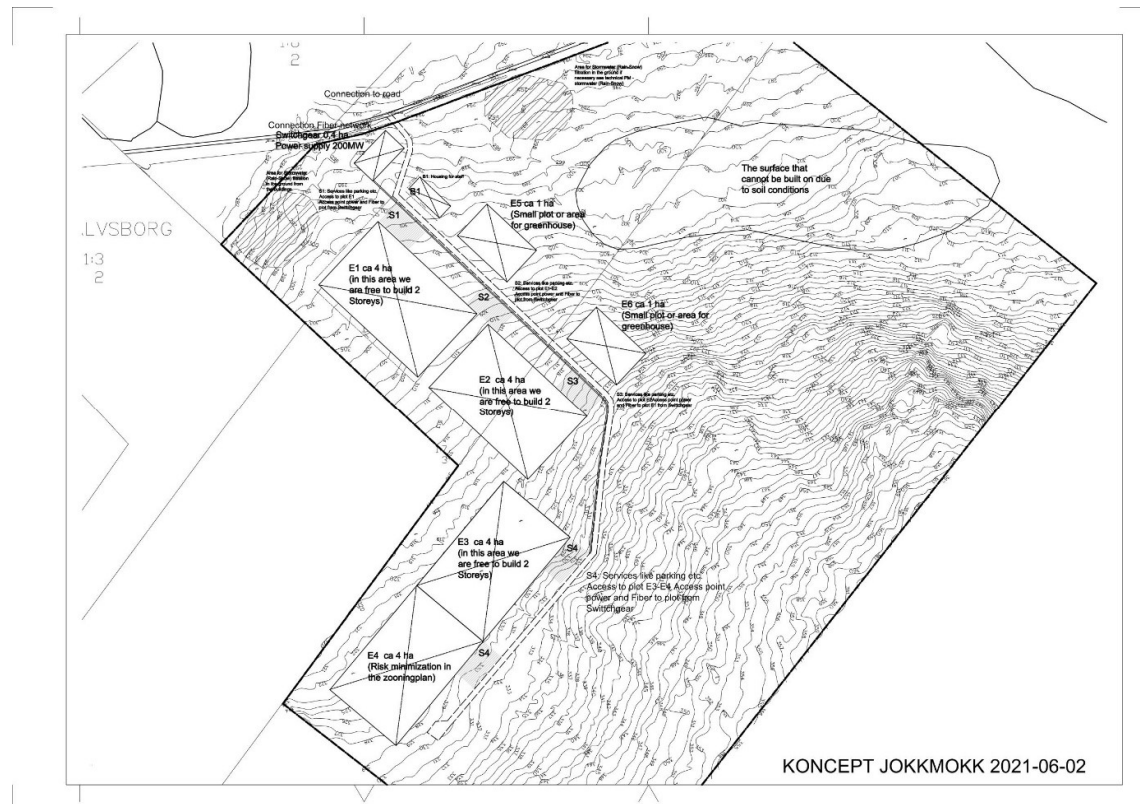
Nordlund Konsult har på uppdrag av Datacenter i Jokkmokk AB utfört en fördjupad artinventering på del av fastigheterna Herrgården 1:1 och Älvsborg 1:7 som en komplettering till tidigare utförd naturvärdesinventering (Nordlund Konsult 2020). Se figur 1 för utbredningsområde. Inventeringen omfattar artgrupperna groddjur, fåglar, kärlväxter och fladdermöss och är utförd våren/sommaren 2021. Området är föremål för detaljplan inför en planerad exploatering av marken i syfte att uppföra serverhallar eller annan ospecificerad industriverksamhet. Karta 1 visar koncept till detaljplane-karta som tagits fram i maj 2021 och förmedlats av uppdragsgivaren, och som fått ligga till grund vid bedömning av arternas påverkan av projektet. Exploatering planeras enligt karta 1, byggnader uppförs där marken är plan och torrare. En förhållandevis stor del av detaljplaneområdet kommer inte att exploateras, gäller framförallt fuktigare torvmarker och mark med lutning. Enligt aktören ska en trädskärm mot väg 818 lämnas och en vägöverfart med trumma över diket göras.

Områdesbeskrivning

Inventeringsområdet upptar cirka 100 hektar. Vid den tidigare naturvärdesinventeringen av området konstaterades två naturvärdesobjekt. Naturvärdesobjekt 1 med högt naturvärde (nvkl 2), om 0,8 hektar och bestående av äldre granskog på fuktig mark. Naturvärdesobjekt 2 med påtagligt naturvärde (nvkl 3), om 32,8 hektar och bestående av mosaikartad olikåldrig blandskog med gradvisa inslag av myrskog och naturskog. Övriga delar av inventeringsområdet utgörs av homogena tallplanteringar, ca 40 år, med stor del contortatall. Även mindre arealer med plantskog cirka 5-10 år förekommer. Inventeringsområdet är tydligt påverkat av dikningsverksamhet.

Figur 1 visar utbredningen av inventerat område, tillhandahållen av uppdragsgivaren.

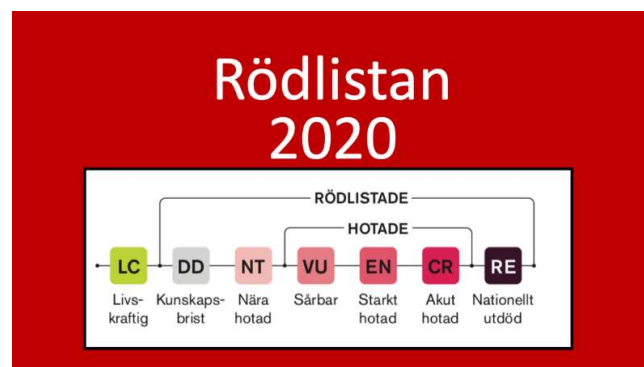
Karta 1. Av kartan framgår exploateringsplanerna inom området. Tillhandahållen av uppdragsgivaren, 2021-10.

Artskyddförordningen

Artskyddsförordningen syftar till att bevara mångfalden av arter och innebär skydd av ett antal arter genom EU:s art- och habitatdirektiv, Fågeldirektivet samt fridlysning.

Rödlistan

Rödlistan är en lista över svenska arter och deras hotstatus. Det är en bedömning av hur stor risk arter har att dö ut. Hotkategorierna är enligt följande:

Figur 2 Rödlistan, lånad från <https://trapezia.se/nya-rodlistan/>

Groddjur

Groddjur och artskyddsförordningen

I Sverige finns totalt 13 arter av groddjur varav tre lever i Norrbotten; vanlig groda, åkergroda och vanlig padda. Vanlig groda och vanlig padda är fridlysta enligt 6 § artskyddsförordningen vilket innebär att det är förbjudet att utan särskilt tillstånd döda, skada, fånga eller på annat sätt samla in exemplar av arten samt ta bort eller skada ägg och larver. Dispens enligt 15 § artskyddsförordningen krävs i de fall en åtgärd riskerar att påverka en art på ett sätt som är förbjudet enligt 6 §.

Åkergroda omfattas av ett strikt skydd som regleras av 4 § artskyddsförordningen. Utöver vad som nämnts ovan så är det även förbjudet att avsiktligt störa djuren under exempelvis parning och vandring samt skada djurens fortplantningsområden eller viloplats. Dispens krävs enligt 14 § artskyddsförordningen om en åtgärd riskerar påverka en art på ett sätt som är förbjudet enligt 4 § artskyddsförordningen.

Vanlig groda

Vanlig groda finns i hela Sverige frånsett Öland och Gotland och är en av de vanligaste grodorna i landet. Arten finns i stora delar av Europa och påträffas också i Asien. Vanlig groda bedöms ha en livskraftig population i Sverige (artdatabanken.se). Den lever i olika land- och vattenmiljöer så som fuktiga skogsmarker och våtmarker. Övervintring sker nere i marken på frostfritt ställe, t.ex. på botten av en sjö eller nergrävd i marken.

Åkergroda

Åkergodan tillhör de vanligaste grodorna i Sverige och lever i olika miljöer, gärna fuktiga områden. Bedöms nationellt ha en livskraftig bevarandestatus, men däremot sämre status i delar av Europa. Övervintring likt vanlig groda.

Vanlig padda

Vanlig padda finns i hela landet bortsett från de allra nordligaste delarna, norr om Torneälven. Den lever i olika miljöer. Huden är vårtig och paddan kryper istället för att hoppa. Bedöms av SLU Artdatabanken som livskraftig.

Grodornas lek

Åkergroda och vanlig groda är svåra att skilja åt till utseende och arterna särskiljs lättast genom deras spelläten i samband med leken på våren. De nyttjar fiskfria småvatten för fortplantning där de lägger sina ägg som geléklumpar med 1000 till 3000 ägg i varje romklump. Åkergodans rom är mer genomskinlig och sjunker medan vanlig groda har en något grumligare rom som flyter när den är färsk. Efter ungefär två veckor utvecklas äggen till yngel. Yngelstadiet varar cirka två till tre månader innan de övergår till att vara fullt utvecklade grodor. Vanlig padda nyttjar vanligtvis något större

vatten som lek område (artfakta.se) där rommen läggs som strängar. Groddjur är vanedjur som brukar nyttja samma lek områden och vandringsstråk från år till år.

Metod

Groddjursinventeringen är utförd för att undersöka om lek områden, vandringsstråk och övervintringsställen för groddjur finns inom området, samt vilka arter det i så fall rör sig om. Därtill redovisa arternas bevarandestatus på lokal och regional nivå och ge generella förslag på skyddsåtgärder.

Via ortofoto och markfuktighetskarta har potentiella lekvatten identifierats. Vid tid för grodlek besöktes samtliga potentiella lekvatten genom att först på avstånd lyssna efter spelande grodor och senare närma sig vattnen för att visuellt se eventuella äggklumpar och lekande groddjur. Inventeringen skedde under upprepade tillfällen dagtid. Hela området inventerades även för att se övervintringsställen (inom ett avstånd av 300 meter från lek områden) och vandringsvägar. Nedan ses besöksstillfällen:

- **19 maj**
Kontroll av snöläget. Fläckvis snö på marken och skogsdikena delvis snötäckta. Vanlig groda lekte i vägdiket (snöfritt) intill Messaurevägen, dvs. i vad som utgör gränsen för inventeringsområdet.
- **20 maj**
Spelande vanlig groda i vägdiket och flera äggklumpar
- **24 maj**
Räknade romklumparna i vägdiket. Inga lekande grodor eller romklumpar i övrigt
- **28 maj**
Inga lekande grodor eller romklumpar observerades utöver de i vägdiket
- **2 juni**
Grodyngel i vägdiket. Inga lekande grodor eller romklumpar på andra ställen i området.

Resultat

Inventeringen visar att vanlig groda leker i vägdiket på södra sidan av väg 818 (Messaurevägen) inom inventeringsområdets norra del, se karta 2. Sammanlagt räknades till 115 romklumpar i vägdiket (24 maj). Eftersom en hona av vanlig groda endast lägger en romklump per år (artdatabanken.se) och man antar att förhållandet mellan könen är 1:1 betyder det att cirka 230 grodor leker i diket inom inventerat område. Inga andra lekplatser för groddjur har konstaterats inom området och inga observationer av åkergroda eller vanlig padda har gjorts.

Många av de småvatten som förekommer i området bedöms som för grunda och med risk för uttorkning. Topografin är svagt sluttande vilket gör att vattnet tenderar att rinna iväg, samt att vattenströmningen i skogsdikena bedöms som för hög för att eventuella romklumpar ska ligga kvar, bortsett från på enstaka platser. Inga romklumpar har heller noterats i skogsdikena inom området.

Vad gäller övervintringsställen är bedömningen att de grodor som leker i vägdiket övervintrar utanför inventeringsområdet. Ett möjligt övervintringsställe är den mindre tjärn som ligger strax öster om planområdet. Enstaka grodor kan fortfarande ha sina övervintringsplatser i inventeringsområdet, nedgrävda i marken, men inventeringsområdet bedöms inte utgöra något betydande övervintringsställe för grodor. Inom planområdet bedöms vandring till lekområdet ske i vägdiket. Enstaka grodor, både fjolårsungar och adulta, har påträffats inom inventeringsområdet, främst i nordöstra delen på våtmarken, vilket tyder på att området nyttjas som tillhåll och födosöksområde.

Karta 2. Lekområde för vanlig groda i vägdike längs väg 818.

Bevarandestatus och skyddsåtgärder

Vanlig groda bedöms ha en livskraftig population i Sverige och man ser inget som tyder på betydande populationsförändringar (artdatabanken.se). Grodornas bevarandestatus på regional och nationell nivå bedöms därför som god. Vid en exploatering av planområdet är bedömningen att groddjuren och lekområdena kan påverkas negativt. Bedömningen är att grodorna bör klara sig från negativ

påverkan om skyddsåtgärder vidtas. Vidtas inte skyddsåtgärderna krävs dispens enligt 15 § artskyddsförordningen. Omgivande mark utanför planområdet liknar det inom planområdet, varför potentiella lekområden, övervintringsställen och tillhåll antas finnas i närområdet, och det talar för en fortsatt god bevarandestatus på lokal nivå.

Skyddsåtgärder som krävs och ska vidtas för att inte bryta mot förbuden i artskyddsförordningen:

- Inget anläggningsarbete får utföras i lekområdet under lekperioden, vanligtvis maj-augusti.
- Ingen negativ påverkan i lekvattnet får ske i form av exempelvis körning i lekvattnet, bortledning av vatten eller förorening av vattenmiljön, under lekperioden.
- Byggstängsel bör sättas upp kring lekområdet för att undvika att maskiner av misstag kör i lekvattnet.
- En grodbarriär/stängsel bör sättas upp runt anläggningsarbeten om sådant arbete sker nära lekområden/vandringsväg, för att förhindrar att grodor av misstag hamnar i grävda hål och kommer till skada.

Nedan listas förslag på hänsynsåtgärder för att gynna groddjuren men som inte är något krav:

- Att en lekdamm för grodorna skapas
- Förslagsvis kan en bro för transport byggas över vägdiket för att minska åverkan på lekvattnet tillika vägdiket.
- Skydds-zonen som aktören planerar är av positiv betydelse då den kan fungera som en barriär och bland annat fånga upp damm etc.

Bild 1 visar yngel av vanlig groda.

Bild 2 visar lekvatten för vanlig groda, i vägdike väg 818.

Fåglar

Enligt EUs fågeldirektiv ska alla vilda fåglar och deras livsmiljöer skyddas. För fågelarter som nämns i direktivets bilaga 1 gäller ett starkare skydd vilket innebär att särskilda skyddsområden där arterna häckar utsetts och de områdena ingår i Natura 2000-nätverket.

Metod

Fågelinventeringen är utförd i området med stöd av naturvårdsverkets metodik för revirkartering av fåglar. Metodiken bygger på att fåglar som sjunger eller ger varningsläten om våren antas markera revir. Området har promenerats igenom under fyra tillfällen mellan kl. 6.30 -11.00 och alla sjungande och synliga fåglar har noterats till art och antal. Se datum och noteringar för besökstillfällen nedan.

- **20 maj**
Halvklart väder, 10-15 grader, stundtals lätt vind.
- **24 maj**
Mulet
- **27 maj**
Sol, 14-16 grader, ingen vind
- **19 juli**
Mulet, 12–15 grader, tidvis vind

Resultat

Den äldre skogen (naturvärdesobjekten) visade en något högre artrikedom men aningen lägre revirtäthet än den yngre skogen. Exempel på arter som enbart noterats i den äldre skogen är tretåig hackspett (NT), talltita (NT), tofsmes och lavskrika, arter som signalerar skogar med naturvärden. Arter som endast påträffades i den yngre skogen är exempelvis grönfink (EN), taltrast, och gök.

I tabell 1 nedan presenteras resultatet av inventeringen. Tre av arterna som noterades finns upptagna i Fågeldirektivets Bilaga 1. Sex arter är upptagna på SLU Artdatabankens rödlista, varav en är *akut hotad* medan övriga fem bedöms som *missgynnade* och därmed inte hotade.

Bevarandestatus och skyddsåtgärder

I och med att alla vilda fåglar är fridlysta och skyddade enligt Fågeldirektivet ska inga exploateringsåtgärder eller andra åtgärder som stör fåglarna ske under häckningsperioden, april-augusti. Enligt detaljplanekartan kommer exploateringen medföra negativ påverkan och förlust av vissa häckningsplatser. Då likvärdiga biotoper finns i relativt stor omfattning i närområdet samt delvis inom planområdet som undantas exploatering, bedöms berörda fåglar finna nya häckningsplatser i närområdet vid kommande häckningar. Den lokala bevarandestatusen bedöms därmed inte påverkas betydande. Om annan typ av industriverksamhet än datacenter uppförs som innebär större påverkan på planområdet i form av exempelvis buller, utsläpp eller mer tung trafik så är bedömningen att

påverkan på fåglarna blir större och medför att fåglar inte nyttjar industrimarkens närområde i samma utsträckning utan finner häckningsplatser på ett större avstånd från industriverksamheten. Bevarandestatusen bedöms dock fortsatt som god i och med att likvärdiga habitat finns i stor utsträckning i omgivningen. Om industriverksamhetens påverkan på miljön blir stor eller mycket stor kan däremot bedömningen av bevarandestatusen bli en annan.

Naturvårdsintressanta arter, dvs. hotade eller uppförda i Fågeldirektivet Bilaga 1:

Tretåig hackspett (Upptagen i Bilaga 1 och rödlistad som missgynnad, NT)

Observerades födosöka i utkanten av detaljplaneområdet (25 m från fastighetsgränsen) varför arten inte med säkerhet kan anses häcka inom området, trots att den vanligen har häckning nära födosöksplatserna. Hackspår av arten i form av ringar på träd brukar finnas i områden där arten häckar, men "ringhack" har inte påträffats i området vilket talar för att den troligen inte häckar här. I vilket fall bedöms arten ha relativt stora arealer av likvärdiga biotoper i närområdet varför den inte bedöms påverkas avsevärt negativt av en exploatering. Arten lever framförallt av skalbaggselarver som den finner i stående död eller döende ved av huvudsakligen gran. Den gynnas av död ved i skogen och tros attraheras av biotoper som har rik dödvedsmängd framför andra biotopkvaliteter (artfakta.se).

Järpe (Bilaga 1)

Under inventeringen påträffades en järpe med kycklingar i contortatallskog utanför exploateringsplanerad mark men inom inventeringsområdet. Järpar påträffades även inom exploateringsplanerad mark i den äldre barrblandskogen. Två slagna järpar har även setts i området. Järpen är en relativt stationär art som nyttjar flerskiktad, tät granskog med lövinslag (artfakta.se). Vid en exploatering kommer vissa av järpens habitat påverkas negativt och/eller gå förlorade. Troligt är att järpen kommer att nyttja omkringliggande biotoper för häckning och tillhåll, eftersom biotoperna är relativt likvärdiga de inom exploateringsområdet. Järpar har noterats strax utanför inventeringsområdet norr om väg 818, vilket visar på att miljöer som järpen nyttjar finns i närområdet. Mot bakgrund av det görs bedömningen att bevarandestatusen för järpen på lokal nivå fortsatt kommer att vara god. Viktigt dock att inget anläggningsarbete utförs under häckningstiden.

Tjäder (Bilaga 1)

Tjäder bedöms ha en livskraftig population i landet (artfakta.se). Den lever i förhållandevis skilda barrskogsmiljöer, ofta gles tallskog. Sumpskogar, myrkanter och snårig skyddande vegetation är betydelsefulla under häcknings- och kycklingtiden. Vid inventeringen sågs inget som tyder på spelplatser inom området. Omkringliggande mark utanför inventeringsområdet men även mark inom inventeringsområdet som ej ska exploateras, erbjuder liknande miljöer för tjädern. Exploateringsplanerna bedöms därför inte nämnvärt påverka tjäderns bevarandestatus lokalt.

Grönfink (Rödlistad som starkt hotad, EN)

Grönfinkens bevarandestatus på nationell nivå anses inte gynnsam då arten minskat kraftigt senaste decenniet (Artdatabanken 2020) och arten är listad som akut hotad (EN). I Artportalen finns registreringar av grönfink i stort antal inom kommunen och länet. Grönfink häckar naturligt i olika typer av miljöer däribland kulturmarker, parker, samhällen, skogsbryn och hagmarker (Fågelguiden). Ett revir av grönfink noterades i planområdets sydöstra del i contortatallskogen inom exploateringsplanerad del. Bedömningen är att likvärdiga områden finns i stor skala både inom inventeringsområdet som ej ska exploateras, men framförallt utanför detaljplaneområdet, där stora ytor av contortaplanteringar vidtar (skogsstyrelsen.se). Så vida inte arten störs under häckning är bedömningen att grönfinken inte kommer att påverkas nämnvärt negativt av planerad exploatering. De biotoper som utgör planområdet bedöms heller inte utgöra typisk biotopval för arten.

Tabell 1 visar antalet fågelrevir och vilka arter som häckar i området, och fåglarnas skyddsstatus.

Art	Rödlistning/ Artskyddsst.	Antal revir	Endast obs, inget revir	N=Naturvärdes obj. Ö=Övrig skog B=Båda	Kommentar
Bofink		14		B	
Lövsångare		18		B	
Trädpiplärka		18		B	
Sparvhök		1		N	Födosökande vid två tillfällen. Lågt flygande sparvhökspår på jakt i tät skog, observerad på två m avstånd fr. inventeraren.
Fjällvråk	NT		1	N	Födosökande över området på låg höjd.
Järpe	NT. Bilaga 1	3		B	Observerat kycklingar 19/7. Noterat två slagna järpar (ej kycklingar), av fjällvråk el duvhök, alt. sparvhökshona.
Tjäder	Bilaga 1	1	1	N	Tjädertupp
Orre	Bilaga 1		2	N	
Ripa			2	N	Ripspillning fr vårvintern
Lavskrika		2		N	
Domherre		9		B	
Tofsmes		1		N	
Tretåig hackspett	NT. Bilaga 1		1	N	Sågs födosöka på klen torrgran. Tveksam häckn.
Större hackspett		2		B	
Ringduva		3		N	
Taltrast		3		B	
Koltrast		2		B	
Rödvingetrast	NT	3		B	
Dubbeltrast		1		Ö	
Mindre korsnäbb			4	N	
Grönfink	EN	1		Ö	
Talgoxe		4		B	
Talltita	NT	3		N	
Snösiska		3		B	
Grönsiska		1		N	
Gök		1		Ö	
Rödstjärt		3		Ö	
Gransångare		2		B	
Summa			99		

Kärlväxter

Metod

Kärlväxtinventeringen är utförd i valda delar av inventeringsområdet och är fokuserad på naturvårdsintressanta arter, fridlysta arter och arter upptagna i artskyddsförordningen. Som stöd har Naturvårdsverkets lista över fridlysta kärlväxter använts. Kärlväxtinventeringen gjordes 27 juni 2021.

Resultat

Lummeerarterna mattlummeer, revlummeer och plattlummeer växer på spridda platser i området, varav revlummeer frekvent. Orkidéer av arterna spindelblomster och korallrot noterades också i relativt stort antal.

Bevarandestatus och skyddsåtgärder

Samtliga ovan nämnda arter är fridlysta och skyddade enligt 8 § och 9 § artskyddsförordningen (naturvårdsverket.se) men bedöms av SLU Artdatabanken ha livskraftiga populationer i landet. De fynd av spindelblomster och korallrot som gjorts ligger huvudsakligen inom området som planeras för exploatering (enligt karta 1), vilket innebär förluster av växter och växtplatser vid exploatering enligt konceptplanen. Spindelblomster och korallrot har även noterats utanför exploateringsytan i inventeringsområdet. Spindelblomster och korallrot som till utseendet är anspråkslösa och relativt svåra att få syn på bedöms finnas i ungefär samma utsträckning i omkringliggande fuktiga skogs- och myr miljöer likvärdig de inom inventeringsområdet. Båda orkidéarterna är ganska vanliga i nordliga halvan av Sverige och växer i sumpartade skogar och på myrmarker (linnaeus.nrm.se). Vad gäller lummeerarterna återfinns de relativt spritt inom inventeringsområdet, dvs. både inom och utom exploateringsytan. Plattlummeer är vanlig i norra Sverige. Mattlummeer och revlummeer anses ha en vanligare förekomst i norra än södra Sverige (linnaeus.nrm.se). Vid utsök i Artportalen (2021-07-19) är arterna funna relativt frekvent inom kommunen och länet. Sammantaget ger det bedömningen att nämnda arter trots exploatering behåller en god bevarandestatus. Dränerande åtgärder som riskerar att försämra eller förstöra habitat inom icke exploateringsplanerad mark bör undvikas.

Bild 3 och 4. Orkidéerna spindelblomster (t.v.) och korallrot (t.h.) i inventeringsområdet.

Fladdermöss

Fladdermöss är en av de äldsta djurgrupperna i världen med över 1000 arter. Fladdermöss är skyddade i artskyddsförordningens 4 §. Av de 19 arter fladdermöss som lever i Sverige återfinns bara nordfladdermus i denna del av landet. Arten nyttjar huvudsakligen byggnader som boställen men kan även använda ihåliga träd som bon.

Metod

Fladdermusinventering är genomförd i området kvällstid den 15 och 17 augusti, mellan klockan 21.00–23.00. Vädret var vindstilla med ca 12 grader första tillfället och 8–10 grader, klart och vindstilla andra tillfället. Delar av området har då observerats och promenerats igenom vid varje tillfälle för att se eventuella flygande fladdermöss.

Resultat

Inga fladdermöss noterades vid inventeringen. Inga fladdermöss sågs heller vid naturvärdesinventeringen hösten 2020. Det finns heller inga registrerade observationer i Artportalen av fladdermöss i området. Närmaste fladdermusregistreringen återfinns drygt 1 mil norr om området och gäller ett födosökande fladdermuspar år 2020 (artportalen.se). Bedömningen är att området inte utgör någon betydande fladdermuslokal. Hålträd som potentiellt skulle kunna nyttjas som fladdermusboställe förekommer ytterst sparsamt eller saknas helt i området.

Övriga djur

Skogsödlan som är fridlyst observerades vid två tillfällen (olika individer) dels i detaljplaneområdets nordöstra kant som kommer att vara utom påverkan och dels i planområdets mitt som delvis kommer att påverkas av exploatering. Vid inventeringen har även noterats älg och ekorre.

Slutsats

Vid en exploatering av planområdet enligt karta 1 kommer livsmiljöer och arter påverkas negativt eller gå förlorade. När det gäller kärlväxter är det inga rödlistade eller hotade växtarter som berörs utan arter som anses tämligen vanliga för denna del av landet. Däremot är växterna fridlysta och skyddade enligt artskyddsförordningen. Bedömningen är att växtarterna återfinns i närområdet då likartade växtmiljöer återfinns strax utanför exploateringsområdet och framförallt i stor skala inom kommunen. Registreringar i artportalen visar också på flera och spridda observationer av samtliga arter. Men registreringar i artportalen bedöms som underrepresentativt den verkliga förekomsten med tanke på att få rapporter in till artportalen samt att vissa arter är relativt oansenliga till utseendet. Bevarandestatusen på lokal nivå anses mot bakgrund av ovan nämnda anledningar som fortsatt god för växtarterna.

Vad gäller fåglar bör inga åtgärder som stör dem under häckningen (april-augusti) utföras. Alla vilda fåglar är skyddade enligt Fågeldirektivet. Bedömningen är att likartade livsmiljöer återfinns i relativt stor omfattning i närområdet både inom men framförallt utanför detaljplaneområdet. Det möjliggör för fåglarna att finna likvärdiga häckningsplatser i närområdet kommande år. Exempelvis utgör den nyckelbiotop av barrskog- myrmosaik på cirka 33 hektar som delvis ligger inom inventeringsområdet och som undantas exploatering, ett sådant område.

För vanlig groda som är fridlysta enligt § 6 artskyddsförordningen, gäller förbud att döda, skada, fånga eller på annat sätt samla arten samt ta bort eller skada ägg och larver. Dispens enligt 15 § artskyddsförordningen krävs i de fall en åtgärd riskerar att påverka en art på ett sätt som är förbjudet enligt 6§. Genom att vidta skyddsåtgärder som listats under stycket om groddjur bedöms exploateringen kunna genomföras utan dispensansökan. Inga betydande övervintringsställen eller vandringsstråk bortsett från vägdiket bedöms finnas inom detaljplaneområdet.

Fladdermöss har inte påträffats i området.

I och med att industriverksamheten är ospecificerad och att verksamhetens påverkan på miljön därmed inte är helt klarlagd, kan bedömningen av bevarandestatusen förändras om verksamhetens påverkan på naturmiljön är stor eller mycket stor.

För att kompensera förlusten av naturvärden och habitat är ekologisk kompensation ett möjligt alternativ. Exempel på kompensationsåtgärder är exempelvis att skapa artificiellt lekområde för groddjur och att flytta fridlysta växter som berörs av åtgärder.

Källor

Litteraturkällor

Almqvist, E. et al. (1994) Svensk flora, fanerogamer och ormbunksväxter. Falköping: Elanders Gummessons, 2001.

Mossberg, B. et al. (1992) Den nordiska floran. Belgien: Brepols, Turnhout, 1995

Mossberg, B & Stenberg, L (2021) Svensk fältflora. Litauen: Balto print, 2021

Pedersen, J & Eriksson, J (2021) Fåglar i Sverige och Norden. Sundbyberg: Bokförlaget Semic, 2021

Internetkällor

<http://linnaeus.nrm.se/flora/mono/orchida/liste/listcor.html>

<https://artfakta.se/artbestamning>

<https://www.artportalen.se/ViewSighting/SearchSighting>

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/artskyddsforordning-2007845_sfs-2007-845

<https://www.artdatabanken.se/globalassets/ew/subw/artd/4-vill-du-hjalpa-till/faunavakteri/groddjursbroschyr.pdf>

<https://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer/978-91-620-0160-5.pdf>

<https://www.naturvardsverket.se/upload/stod-i-miljoarbetet/vagledning/miljoovervakning/Uppf-skyddade-omr/Manualer/dagdjur-groddjur-2010-12-21.pdf>

<https://www.naturvardsverket.se/upload/stod-i-miljoarbetet/vagledning/miljoovervakning/handledning/metoder/undersokningstyper/tidigare%20versioner/revg.pdf>

<https://www.naturvardsverket.se/Var-natur/Djur-och-vaxter/Rad/Fladdermossen-i-Sverige/>

<https://www.naturvardsverket.se/upload/var-natur/djur-och-vaxter/fridlyst/fridlysta-blomvaxter/artlista-fridlysta-blomvaxter.pdf>

<https://www.artdatabanken.se/globalassets/ew/subw/artd/4-vill-du-hjalpa-till/faunavakteri/groddjursbroschyr.pdf>

<https://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer/978-91-620-0160-5.pdf>